

2. Закон України від 16.01.2020 р. 466-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві».

3. Закон України від 17.12.2020 р. № 1117-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо забезпечення збору даних та інформації, необхідних для декларування окремих об'єктів оподаткування».

4. Закон України № 1525-IX від 03.06.2021 р. 1525-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо скасування оподаткування доходів, отриманих нерезидентами у вигляді виплати за виробництво та/або розповсюдження реклами, та удосконалення порядку оподаткування податком на додану вартість операцій з постачання нерезидентами електронних послуг фізичним особам».

5. Довідково-інформаційний ресурс ЗІР, категорія 102.16.

УДК 657:338.4

Гура Надія Олександрівна,
д.е.н., професор кафедри обліку та аудиту,
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка,
м. Київ, Україна

ОПТИМІЗАЦІЯ ОПОДАТКУВАННЯ ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИМИ ФОРМАМИ

В умовах сталого розвитку велике значення для суб'єктів господарювання має стала система оподаткування. Однак за багатьма видами економічної діяльності і організаційно-правовими формами господарювання правила оподаткування змінювались уже в умовах чинності Податкового кодексу [1], інколи неодноразово.

У будівництві змінювався порядок оподаткування ПДВ – за результатом виконання робіт чи за етапами їх здавання; дозволено касовий метод обліку ПДВ; виключено пункт щодо визначення доходу до оподаткування податком на прибуток за довгостроковими договорами і саме визначення довгострокових договорів у п. 14 ПКУ, наведено тільки визначення довгострокових договорів щодо оподаткування ПДВ у п. 187.9.

В сільському господарстві змінився спеціальний режим оподаткування ПДВ, згідно з яким ПДВ частково перераховується до бюджету, а частково – на спеціальні рахунки сільськогосподарського підприємства в банках для використання у виробництві сільськогосподарських товарів/послуг. Співвідношення цих часток для різних операцій визначено п. 209 ПКУ. Встановлено ставку ПДВ 14 % по операціях з деякими видами сільськогосподарської продукції, зокрема, соєві боби, насіння ріпаку, соняшнику, пшениця ячмінь, кукурудза.

В готельному бізнесі ставку ПДВ зменшено до 7 %, крім цього курортний збір (який прийшов на зміну скасованому у 2004 році готельного збору) замінили туристичним збором.

Автотранспортні підприємства сплачували податок з власників транспортних засобів та екологічний податок у складі вартості пального (до прийняття ПКУ - збір за забруднення навколишнього середовища). На сьогодні екологічний податок з пересувних джерел забруднення не сплачується, а транспортний податок стосується тільки дуже дорогих авто.

У сфері розваг з прийняттям ПКУ скасовано ряд місцевих податків і зборів, але з того часу змінювалась ставка ПДФО з вигравів фізичних осіб і оподаткування доходу (прибутку). Воно здійснюється за досить складною схемою: за букмекерською діяльністю і азартними іграми одночасно з податком на прибуток сплачується податок на дохід за ставкою 18 % від доходу, зменшеного на суму виплачених виплат гравцю; (10 % для доходу від азартних ігор з використанням гральних автоматів); за лотерейною діяльністю сплачується податок на дохід 30 % (який раніше називався платіж у розмірі податку на прибуток).

Змінився порядок визначення ПДВ при виконанні підприємством одночасно робіт, звільнених і не звільнених від ПДВ: до кінця звітного періоду необхідно зареєструвати зведену податкову накладну в Єдиному реєстрі податкових накладних на загальну суму частки сплаченого (нарахованого) податку під час придбання активів, яка відповідає частці їх використання в неоподатковуваних операціях; ця частка визначається тепер за попередній календарний рік. Це може стосуватись видавничої діяльності, житлово-комунального господарства тощо.

При цьому різні особливості оподаткування для певного виду діяльності навіть одним податком можуть міститись в різних пунктах кодексу, а зміни вносяться різними законами, і бухгалтеру нелегко відслідкувати, які саме зміни стосуються його виду діяльності. Так само бухгалтеру, який змінив вид діяльності, нелегко розібратись, як знайти в кодексі усі особливості, які стосуються цього виду діяльності.

Ускладнює роботу з ПКУ велика кількість посилань по тексту на закони, якими внесено відповідні зміни, в той час, як перехідні положення залишаються незмінними навіть щодо тих правил, які не діють вже кілька років.

Складність змін стосується і організаційно-правових форм господарювання.

ДК 002:2004 [2] визначено, що усі юридичні особи крім поділу на відповідні групи (підприємства, господарські товариства, кооперативи і т. д.) поділяються на тих, що здійснюють комерційну діяльність і не комерційну діяльність. Останні називають неприбутковими організаціями в ПКУ і неприбутковими товариствами в ЦКУ і Законі «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні». Для них у грудні 2014 року кардинально змінено порядок оподаткування прибутку – згідно з п. 133.4 ПКУ усі неприбуткові організації, які відповідають вимогам цього пункту, звільнено від сплати податку на прибуток взагалі. До цього вони сплачували цей податок з прибутку від комерційної (підприємницької) діяльності. При цьому вимоги в пп. 133.4.2 сформульовано таким чином, що для кредитних спілок стало майже непереборною проблемою віднесення до неприбуткових організацій. Мали місце у 2015 році і проблеми в об'єднаннях співвласників багатоквартирних

будинків (ОСББ), поки завдяки їх зусиллям не було внесено зміни до ПКУ, згідно з якими пункт щодо передачі активів неприбуткової організації у разі її припинення не стосується ОСББ та ЖБК.

Якщо комерційні підприємства мають змогу оплачувати пресу, навчання або доступ до відповідних інтернет-ресурсів для відслідковування змін у законодавстві, то для неприбуткових організацій це дуже проблематично.

Хоча розвиток суспільства передбачає і розвиток законодавчого забезпечення, але сталий розвиток вимагає сталості і законодавства.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 року № 2755–VI.
2. Державний класифікатор України ДК 002:2004 «Класифікація організаційно-правових форм господарювання», затверджений наказом Держспоживстандарту України від 28.05.2004 № 97.

УДК 351.713 :336.2

Згалат-Лозинська Любов Олександрівна,
*д. е. н., доцент кафедри економічної теорії, обліку та оподаткування,
Київський національний університет будівництва і архітектури
м. Київ, Україна*

**НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ РЕАЛЬНОГО
СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ**

Для України активізація інноваційної діяльності в реальному секторі економіки є вкрай необхідною для вирішення проблеми технічної та технологічної імпортозалежності та, як наслідок, фінансової залежності України від закордонних партнерів та інвесторів. Наразі бачимо суцільний занепад підприємств цього сектору, в тому числі приладо-, авіа-, машинобудівної, переробної промисловості, будівництва, які в минулому виконували роль містоутворюючих, забезпечували наповнення місцевих бюджетів та давали робочі місця в обслуговуючих і соціальних сферах. Зрозуміло, що за ступенем складності здійснення, капіталомісткістю виробнича діяльність є набагато складніша, ніж комерційна, посередницька діяльність чи надання послуг. Тому для активізації інноваційної діяльності необхідно забезпечити реалізацію вже розроблених заходів непрямого державного регулювання, в першу чергу, фіскальних.

Розгляд проблеми податкового регулювання інноваційної діяльності доцільно здійснювати на основі оцінки дієвості нормативно-правової бази оподаткування інноваційної діяльності. Відзначимо, що чинні нормативно-правові акти містять числення суперечності. Так, зокрема, в різних документах інноваційна діяльність трактується по-різному – від продукування та